गोशाळा

या गोशाळेत प्रामुख्याने मराठवाड्यातील भारतीय वंशाच्या गायींचे निवासस्थान आहे, देशी गायींचे संरक्षण आणि प्रजनन वंशावळीच्या उद्देशाने करण्यात आले आहे, तसेच गोंआधारित शेती (सेंद्रिय शेती) करण्याच्या हेतूने गायींची जोपासना करण्यात आली आहे. या गोशाळेत प्रामुख्याने मराठवाड्यातील देशी वंशाच्या देवणी आणि लाल कंधारी या दोन मूळ जातींवर लक्ष केंद्रित केले आहे.

लातूर जिल्ह्यातील देवणी तालुक्यात प्रसिद्ध असलेली देवणी गाय कर्नाटकातील लातूर, उस्मानाबाद, परभणी आणि बिदर या प्रदेशात मोठ्या प्रमाणात आढळते. लाल कंधारी गायीची जात नांदेड जिल्ह्यातील कंधार तालुक्यापासून उगम पावली असून ती संपूर्ण महाराष्ट्रात आणि उत्तर-कर्नाटकात मोठ्या प्रमाणात आढळते.

त्यांच्या उत्कृष्ट दूध उत्पादनामुळे आणि शेतीच्या कामासाठी योग्यतेमुळे, या दोन जाती विशेषतः दुहेरी उद्देशासाठी निवडल्या गेल्या आहेत.

देवणी गाय: ठळक वैशिष्ट्ये: रुबाबदार, देखणा, मध्यम बांधा, व्यापक आणि रुंद कान, तोंडाकडे काळा रंग, अंगाचा पांढरा रंग, काळे खूर, लांब शेपूट आणि काळा गोंडा.
दुग्धपान कालावधी: प्रति वर्ष 8 ते 10 महिने.
दूध उत्पादन: 900 ते 1000 लिटर प्रति वेत
तापमान: उष्ण आणि कोरड्या हवामानास अनुकूल.
अन्न: साधारणपणे नैसर्गिक कुरणात चरतात आणि कोरडा चारा खातात
वापर: दुग्धोत्पादन आणि शेती कामांसाठी प्रसिद्ध

लाल कंधारी गाय: ठळक वैशिष्ट्ये: मजबूत बांधा, काळे पाणीदार डोळे, फिकट लाल ते विटकरी रंग, मध्यम ते लांब शेपूट व काळा गोंडा, अत्यंत चपळ
दुग्धपान कालावधी: प्रति वर्ष 8 ते 10 महिने
दुग्धोत्पादन: 500 ते 550 लिटर प्रति वेत
तापमान: गरम आणि कोरड्या हवामानासाठी योग्य, उच्च तापमान सहन करण्यास सक्षम
अन्न : नैसर्गिक कुरण आणि कोरडा चारा
वापर: प्रामुख्याने दूध उत्पादनासाठी व शेतीकामासाठी प्रसिद्ध